

Hakuilmoitus

1.9.2021

VN/19099/2021

VN/19099/2021-STM-1

**VALTIONAVUSTUS JULKISTEN BIOPANKKIEN TOIMINTOJEN
YHTENÄISTÄMISTÄ VARTEN**

Sosiaali- ja terveysministeriö julistaa haettavaksi yhteensä enintään 900 000 euroa valtionavustusta julkisten biopankkien yhtenäistämistä varten valtion talousarvion momentilta 33.03.25. Tavoitteena on lisätä toiminnan avoimuutta, tehostaa biopankkien toimintoja yhtenäistämällä toimintatapoja sekä varmistaa tehokas yhteistyö eri osaamiskeskittymien, etenkin Genomikeskuksen kanssa.

Hakuaika alkaa 1.9.2021 ja päättyy 30.9.2021 klo 16:15.

Avustuksen yleiskuvaus

Pääministeri Sanna Marinin hallitusohjelman luvun 3.4 Elinvoimainen Suomi mukaisesti Suomi kehittyy merkittävästi sosiaali- ja terveysalan tutkimus- ja innovaatioympäristönä nykyisen tutkimuksen ja kehittämisen ekosysteemejä vahvistamalla, julkisen ja yksityisen sektorin innovaatiokumppanuusmallia kehittämällä sekä jatkamalla terveysalan tutkimus ja innovaatiotoiminnan (TKI) kasvustrategian mukaisten toimenpiteiden täytäntöönpanoa. Terveysalan TKI-toiminnan kasvustrategian tavoitteena on, että Suomesta tulee kansainvälisesti tunnettu hyvinvoinnin, terveyden ja uudistuvien palveluiden ja terveysalan liiketoiminnan kärkimaa.

Valtion talousarvion momentilla 33.03.25 on myönnetty määrärahaa, jota saa mm. käyttää julkisten biopankkien toimintojen yhtenäistämistä ja yhteisen toimijan valmistelusta ja perustamisesta aiheutuvien menojen maksamiseen.

Biopankkilain tarkoituksena on tukea tutkimusta, jossa hyödynnetään ihmisperäisiä näytteitä, edistää näytteiden käytön avoimuutta sekä turvata yksityisyyden suoja ja itsemääräämisoikeus näytteitä käsiteltäessä. Valtionavustuksen tavoitteena on rahoittaa sellaisia toimintoja, joilla voidaan yhtenäistää toimintoja biopankkilain tarkoituksen mukaisesti.

Valtionavustusta haetaan vuodelle 2022, ja avustusten ennakoitu käyttöaika on 1.1.2022-31.12.2022. Avustukset ovat harkinnanvaraisia. Hakemusten arviointi perustuu kokonaisarviointiin huomioiden heinäkuussa 2021 tehdyt valtionavustuspäätökset. Valtionavustusta voi yhdellä hakemuksella hakea yhteensä enintään 300 000 euroa.

Avustusta voivat hakea sairaanhoitopiirit ja yliopistot, jotka harjoittavat biopankkilaissa (688/2012) tarkoitettua biopankkitoimintaa. Yhdessä hakemuksessa tulee olla vähintään kaksi biopankkitoimijaa. Avustusta voi hakea toimijoiden edustajana myös Biopankkien osuuskunta Suomi FINBB. Toimintojen yhtenäistämässä on suositeltavaa, että myös muut biopankit ovat mukana työssä soveltuvin osin.

Avustukseen sovelletaan säännöksiä valtionavustuslaista (688/2001) ja sitä voidaan myöntää biopankkilain soveltamisalaan kuuluvien toimintojen kehittämiseen. Lisäksi huomioidaan mahdollisuuksien mukaan käynnissä oleva biopankkilain kokonaisuudistus. Avustusta ei voida myöntää, jos avustettava toiminta estää näytteidenantajien yksityisyyden tai itsemääräämisoikeuden suojaksi biopankkilaissa tai muualla laissa säädettyjen oikeuksien toteutumisen. Avustettava toiminta ei saa olla päällekkäistä valmisteilla olevalle Genomikeskukselle suunniteltujen tehtävien kanssa, mutta avustettava toiminta voidaan toteuttaa yhteistyössä Genomikeskuksen valmistelun kanssa.

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Sosiaali- ja terveysministeriö

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

Puhelin
Telefon
Telephone

Faksi
Fax
Fax

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

PL 33
00023 Valtioneuvosto

Meritullinkatu 8
Helsinki

29 516 001
35 829 516 001

295 163 415
358 295 163 415

kirjaamo@stm.fi
stm.fi

Valtionavustuksen myöntämisen yleiset edellytykset

Sosiaali- ja terveysministeriö voi myöntää avustusta vain, jos valtionavustuslain mukaiset avustuksen myöntämisen yleiset edellytykset täyttyvät. Ministeriö ottaa yleiset edellytykset huomioon myös avustuksen määrää harkittaessa.

Valtionavustuslain 7 §:n 1 momentin mukaan valtionavustusta voidaan myöntää valtion talousarvion tai talousarvion ulkopuolella olevan valtion rahaston varojen puitteissa, jos:

- 1) tarkoitus, johon valtionavustusta haetaan, on yhteiskunnallisesti hyväksyttävä;
- 2) valtionavustuksen myöntäminen on perusteltua valtionavustuksen käytölle asetettujen tavoitteiden kannalta;
- 3) valtionavustuksen myöntämistä on pidettävä tarpeellisena valtionavustuksen hakijan saama muu julkinen tuki sekä valtionavustuksen kohteena olevan hankkeen tai toiminnan laatu ja laajuus huomioon ottaen; sekä
- 4) valtionavustuksen myöntämisen ei arvioida aiheuttavan muita kuin vähäisiä kilpailua ja markkinoiden toimintaa vääristäviä vaikutuksia Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa.

Sosiaali- ja terveysministeriön myöntämä avustus voi kattaa enintään tässä hakuilmoituksessa ja avustuspäätöksessä määritellyn osuuden avustettavan toiminnan tai hankkeen hyväksyttävistä kustannuksista. Avustettavaan toimintaan ei vaadita omarahoitusosuutta. Avustus ei yhdessä muiden julkisten tukien kanssa saa ylittää hyväksyttävien kustannusten määrää. Hyväksyttävät kustannukset määritellään avustuspäätöksessä.

Avustuksen saajan tulee ilmoittaa sosiaali- ja terveysministeriölle viipymättä kirjallisena mahdollisista muista julkisista tuista, joita se hakee, tai joita sille on myönnetty biopankkitoimintojen yhtenäistämistä varten.

Valtionavustuksen hakeminen – hakemuskohtaiset arviointiperusteet

Hakemukseen liitettävässä hankesuunnitelmassa tulee kuvata suunnitelma biopankkitoiminnan yhtenäistämisestä, ottaen huomioon erityisesti alla olevia perusteita:

Avoimuus – Toiminnan avoimuuden ja luotettavuuden lisääminen näytteidenantajien oikeuksia koskevaa viestintää ja tietojen käsittelyyn liittyvien prosessien läpinäkyvyyttä parantamalla. Näytteenantajien luottamusta pyritään parantamaan lisäämällä tietoisuutta annettavan suostumuksen laajuudesta ja vaikutuksista sekä näytteiden käytöstä, käsittelystä ja tietoturvasta.

Yhteistyö ja osaamisen jakaminen – Yhteistyön vahvistaminen ja tehostaminen biopankkien ja muiden toimijoiden, kuten tutkimus- ja asiantuntijalaitosten välillä. Yhteistyön kehittämisessä tulisi kiinnittää erityistä huomiota organisaatioiden rajojen yli tapahtuvan toiminnan kehittämiseen. Osaamisen jakamista tulisi kehittää tiedon käytettävyyttä tehostamalla, edistämällä olemassa olevien osaamiskeskittymien (kuten kansallinen syöpäkeskus ja kansallinen neurokeskus) kanssa tehtävää yhteistyötä sekä valmistautumalla perustettavien osaamiskeskittymien (kuten kansallinen Genomikeskus) kanssa tehtävään yhteistyöhön.

Näytteistä syntyvä käytettävyys – Näytteiden käsittelyprosessin yhdenmukaistaminen myös näyte- ja tietoaineistojen muodostamisen osalta, jotta syntyvä tietopohja mahdollistaisi tiedon käytettävyyden lain sallimissa käyttötarkoituksissa.

Tietojärjestelmäpalvelut tiedon saavutettavuuden parantamiseksi – Liittymisvalmiuden kehittäminen yhteen toimiviin tietojärjestelmäpalveluihin biopankkien näkökulmasta. Osana biopankkiaineistojen saatavuutta korostuvat palvelua helpottavat asiointipalvelut, joihin rakennetaan yhteinen toimintamalli, ja joka muodostuu yhtenäisistä aineiston käsittelytavoista, tietojärjestelmäpalveluista ja tietoturvallisesta käyttöympäristöstä. Tietoturvallisuuden kehittämisessä korostuu biopankkitoimijoiden tietoturvakäytäntöjen yhdenmukaistaminen teknisten ratkaisujen rinnalla.

Hakemuksia toivotaan menettelyyn koskien biopankkien näytteisiin liittyvää tiedon palauttamista yksilölle ja siihen liittyviä tarpeita huomioiden aiemmin tehty työ sekä mahdollisuuksien mukaan käynnissä oleva biopankkilain kokonaisuudistus.

Eduksi katsotaan, jos hakemus täyttää useamman edellä eritellyistä kriteereistä.

Esteitä avustuksen myöntämiselle

Avustusta ei voida myöntää, jos avustettava toiminta estää näytteidenantajien yksityisyyden tai itsemääräämisoikeuden suojaksi biopankkilaissa tai muualla laissa säädettyjen oikeuksien toteutumista.

Avustusta ei voida myöntää liiketaloudelliseen toimintaan.

Avustuksen käytöstä ja tuloksista raportoiminen

Avustusta voidaan käyttää vain siihen tarkoitukseen, johon se on myönnetty. Avustuksen saajan on viipymättä ilmoitettava sosiaali- ja terveysministeriölle kirjallisesti toimintaansa liittyvistä muutoksista, jotka vaikuttavat tai voivat vaikuttaa avustettavan toiminnan kustannuksiin tai sisältöön.

Avustusta voidaan käyttää vain hyväksyttävien kustannusten kattamiseen.

Hyväksyttäviksi kustannuksiksi luetaan:

- asiantuntijoiden palkkaamisesta aiheutuvat kustannukset
- tietohallinnon ratkaisuista aiheutuvat kustannukset
- hallinnointikustannukset
- henkilöstökustannukset
- matkakustannukset
- toimitilakustannukset
- muut kustannukset, kuten esimerkiksi
  - kokous- ja tarjoilukulut
  - hankkeen raportoinnin ja erillisselvitysten kustannukset

Hyväksyttävät kustannukset määritellään yksityiskohtaisemmin avustuspäätöksessä. Hakemuksen yhteydessä toimitettuun talousarvioon sisällytetyt kustannuseriä ei hyväksytä valtionavustuspäätöksellä sellaisenaan, vaan kustannuksia arvioidaan erikseen maksatushakemuksen yhteydessä

Avustuksen saajan tulee ilmoittaa sosiaali- ja terveysministeriölle viipymättä kirjallisena mahdollisista muista julkisista tuista, joita se hakee biopankkitoimintojen yhtenäistämistä varten. Mahdollisissa tulkintatilanteissa kustannusten hyväksyttävyyden suhteen tulee pyytää sosiaali- ja terveysministeriön näkemys etukäteen. Avustuksen saajan tulee tarvittaessa eriyttää kirjanpitonsa niin, että taloudellinen ja ei-taloudellinen toiminta ovat eri kirjanpidolla.

Avustuksen saajan on laadittava sosiaali- ja terveysministeriölle avustuksen käytöstä ja saavutetuista tuloksista loppuraportti avustuspäätöksessä erikseen määriteltävällä tavalla. Avustuksen saaja on velvollinen avustuksen käytön väliraportointiin avustuspäätöksessä erikseen määriteltävällä tavalla.

Hakeminen

Allekirjoitetut avustushakemukset liitteineen tulee toimittaa sosiaali- ja terveysministeriön kirjaamoon **torstaina 30.9.2021, klo 16:15 mennessä**. Määräajan jälkeen saapuneita hakemuksia ei käsitellä.

kirjaamo@stm.fi

viite: VN/19099/2021

Hakemuksessa tulee hakemuslomakkeen lisäksi toimittaa hankesuunnitelma sekä talousarvio. Talousarviossa tulee käydä ilmi hakemukseen liittyvän toiminnan muu rahoitus. Hankesuunnitelma ei saa ylittää 10 sivua ja siinä tulee ilmetä avustuksella toteutettava toiminta ja aikataulu.

Avustushakemukset suositellaan lähettämään yhtenä pdf-tiedostona. Mikäli liitteen tiedostotyyppi (esimerkiksi excel-tiedosto) vaatii muuta kuin pdf-muotoa, liitteet tulee yksilöidä, jotta hakemus ja hakija käyvät selkeästi liitteestä ilmi.

Tarvittavien asiakirjojen pohjat toimitetaan hakuilmoituksen liitteinä. Ohjeet lomakkeiden täyttöön löytyvät sosiaali- ja terveysministeriön nettisivuilta osoitteesta:

https://stm.fi/valtionavustukset_lomakkeet

Päätös valtionavustuksesta

Sosiaali- ja terveysministeriö pyrkii tekemään päätökset valtionavustushakemuksiin vuoden 2021 loppuun mennessä. Avustukseen sovelletaan valtionavustuslakia (688/2001).

Lisätietoja

Marja Penttilä, erityisasiantuntija, p. 0295163682, marja.penttila@stm.fi

Sari Palojoki, erityisasiantuntija, p. 0295163682, sari.palojoki@stm.fi

Saana Sydänmaanlakka, suunnittelija, p. 029 5163 718, saana.sydanmaanlakka@stm.fi

Eeva Kostia, hallinnollinen avustaja, p. 029 5163 384, eeva.kostia@stm.fi

Liitteet

Liite 1 Valtionavustuksen hakulomake

Liite 2 Talousarviolomake

Liite 3 Suunnitelma avustuksella toteutettavasta toiminnasta (hankesuunnitelmalomake)